

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://www.muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/a-c/stanislaw-czwojdrak/49576,Stanislaw-Czwojdrak.html>
01.05.2025, 19:20

st. str. **Stanisław Czwojdrak** - urodził się 20.03.1893 r. w miejscowości Siedlec, powiat Gostyń. Był synem Jana i Marianny z d. Czwojdrak. W okresie 01.04.1899 r. – 01.04.1907 r. uczył się w Szkole Powszechnej w Siedlcu. Po ukończeniu nauki do osiemnastego roku życia pracował jako ordynans u inspektora dominiального w Siedlcu. Po śmierci ojca zmuszony był zmienić pracę aby utrzymać resztę rodziny. Pracował jako robotnik rolny na domini w Siedlcu.

W wieku 21 lat został powołany dnia 08.10.1914 r. do Armii Pruskiej. Jako rekrut trafił w Głogowie do 41 Pułku Artylerii Polowej. W garnizonie służył od 08.10.1914 r. do 15.03.1914 r. Po tym okresie wraz z jednostką został wysłany na front zachodni do Francji, gdzie przebywał do końca Wielkiej Wojny. Na froncie służył przeważnie w 5 baterii, batalionu artylerii polowej, 41 Pułku Artylerii Polowej. W tym czasie brał udział w walkach pod Verdun, (21.08-09.10.1917 r.), pod Reims w Szampanii, pod Soissons nad rzeką Aisne (27.05-13.06.1918 r.) oraz nad Marną. Przez cały okres pobytu na froncie nie był ranny i kontuzjowany. Za postawę w boju dnia 29.06.1917 r. otrzymał Krzyż Żelazny II klasy. Dnia 16.08.1918 r. został awansowany do stopnia starszego kanoniera (kaprała). Z Armii Niemieckiej został zwolniony 10.12.1918 r. Po powrocie do miejsca zamieszkania ponownie starał się o przyjęcie do pracy na uprzednio zajmowane stanowisko. W tym też czasie ożenił się z Katarzyną zd. Średnicką.

Dnia 12.08.1919 r. został powołany do Wojska Polskiego z przydziałem do 2 Pułku Artylerii Polowej. Do dnia 28.08.1919 r. szkolił się w pułkowej baterii zapasowej. Po ukończeniu szkolenia wstępnego przeniesiono go do 6 baterii II dywizjonu 2 Pułku Artylerii Polowej. W składzie tej jednostki został skierowany na front Wielkopolski dnia 08.09.1919 r. w okolice Leszna. Po zdobyciu Leszna wraz z jednostką przebywał w tamtejszych koszarach do dnia 26.01.1920 r. Dnia 23.01.1920 r. 2 Pułku Artylerii Polowej został przemianowany na 17 Pułk Artylerii Polowej i wysłany na front litewsko-białoruski. Stanisław Czwojdrak 02.02.1920 r. wyruszył z jednostką transportami kolejowymi przez Kalisz, Warszawę, Białystok w okolice Lidy i Wilejki. Jednostka stanowiła odwód Naczelnego Dowództwa. Podczas pobytu na froncie wojny polsko-bolszewickiej brał udział w walkach w okolicach Parafianowa, Wilejki. Dnia 01.10.1920 r. został awansowany na stopień kaprała. W składzie swojej jednostki uczestniczył w wielkich operacjach 1 Armii WP tj. w bitwie nad Berezyną, bitwie nad

Niemnem i ostatecznie po serii dalszych walk odwrotowych w starciach w okolicach Warszawy. Z macierzystym Pułkiem przeszedł cały szlak bojowy kontrofensywy aż do końca wojny. W trakcie działań wojennych pełnił funkcję działonowego. Po zakończeniu działań wojennych przeniesiony ponownie do baterii zapasowej 17 pułku Artylerii Polowej do Biedruska. Z Wojska Polskiego został zwolniony dnia 16.01.1921 r.

Dnia 28.01.1921 r. przyjęto go na I kurs do Szkoły Straży Celnej w Wieleniu, trwający do 07.05.1921 r. Po jego ukończeniu otrzymał numer instalacyjny 21 i został przydzielony do Placówki SC Brzeźno (Komisariat SC Czarńków, Inspektorat SC Chodzież). Dnia 01.03.1922 r. w placówce Brzeźno w obecności świadków przodownika Stanisława Przybyłaka i strażnika Józefa Michalaka złożył pisemne zobowiązanie do co najmniej rocznej służby w szeregach Straży Celnej, a w przeciwnym wypadku do pokrycia wszelkich kosztów jego wykształcenia. Z dniem 01.07.1927 r. z powodu likwidacji Placówki SC Brzeźno został przeniesiony do Placówki SC Jezioro (Komisariat SC Śmiłowo, Inspektorat SC Chodzież).

W miejsce Straży Celnej została powołana dnia 22.03.1928 r. Straż Graniczna, gdzie Stanisław Czwojdrak kontynuował służbę w Placówce SG Jezioro (podległej już pod Komisariat SG Kaczory, Inspektorat Graniczny SG Nakło). Otrzymał nowy numer instalacyjny 3234. Z dniem 01.10.1928 r. mianowano go szeregowym Straży Granicznej. Przysięgę Strażnika Granicznego złożył dnia 06.02.1929 r. w Miasteczku. W 1929 r. nadano mu Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921. Z kolei w 1930 r. otrzymał prawo do Odznaki Pamiątkowej Straży Granicznej z legitymacją o numerze 992. W latach 1921-1930 otrzymywał dobre oceny okresowe. Dnia 05.10.1932 r. wymierzono mu karę w postaci upomnienia przy raporcie za „podpowiadanie koledze w czasie repetycji przeprowadzonej przez kierownika IG Nakło w dniu 31.VIII”. W kolejnych latach tj. 1931-1938 r. również otrzymywał dobre oceny. W opinii za rok 1936 sporządzonej przez przełożonego asp. Niezgódkę - kierownika Komisariatu przedstawiał się następująco: „ambicja pracy duża, punktualny, skrupulatny, taktowny, karny, lojalny, spokojny, koleżeński i życzliwy, oszczędny, zaufania godny ruchliwy, zwinny, na trudy służby wytrzymały, postawa dobra. Bystrość umysłu średnia, dość sprytny i spostrzegawczy, pewne trudności w pojmowaniu i nauczaniu się, pokazuje pilność. Wykształcony fachowo dość dobrze, wojskowo dostatecznie. Służbę pełni z zapałem, prowadzi się pod każdym względem wzorowo, nadaje się do służby granicznej”. W kolejnych latach przełożony zaznaczył w opinii, że „Stanisław Czwojdrak nadaje się na dowódcę Placówki I linii lub podoficera wywiadowczego, wykazuje głębokie zrozumienie istoty karności, w stosunku do przełożonych na wskroś lojalny i zdyscyplinowany o dużej wartości moralnej”. 01.01.1938 r. uzyskał prawo do nałożenia szewronów na mundur za 15 lat służby. Z kolei 02.06.1938 r. Komendant Straży Granicznej nadał mu prawo do Brązowego Medalu za Długoletnią Służbę. Od 01.07.1938 r. uzyskał awans do stopnia starszego strażnika. Z dniem 07.08.1939 r. został przeniesiony do Placówki SG Grabówno w obrebie odpowiedzialności Komisariatu Kaczory. Do czasu wybuchu II wojny światowej nie zdążył zmienić miejsca pełnienia służby. W dniu wybuchu wojny wchodził w skład Placówki SG w Jeziorach. Przeżył wojnę. Zmarł dnia 23.01.1977 r. Został pochowany w grobie rodzinnym na cmentarzu parafialnym w Śmiłowie.

